

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NÔNG VĂN HOẠT

GIẢI PHÁP GIẢM NGHÈO BỀN VỮNG
CHO HUYỆN NGÂN SƠN, TỈNH BẮC KẠN

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Thái Nguyên, năm 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NÔNG VĂN HOẠT

**GIẢI PHÁP GIẢM NGHÈO BỀN VỮNG
CHO HUYỆN NGÂN SƠN, TỈNH BẮC KẠN**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã ngành: 8 62 01 18

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Trần Văn Điền

Thái Nguyên, năm 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn với đề tài “*Giảm nghèo bền vững cho Ngân Sơn, tỉnh Bắc Kạn*” là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của riêng cá nhân tôi. Các số liệu có nguồn gốc rõ ràng, kết quả trong luận văn là trung thực và kết luận khoa học của luận văn chưa từng công bố bất kỳ công trình nghiên cứu khoa học nào trước đây.

Thái Nguyên, tháng 3 năm 2019

Tác giả

Nông Văn Hoạt

LỜI CẢM ƠN

Tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn đến Ban Giám hiệu, các giảng viên Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã nhiệt tình giảng dạy, truyền đạt kiến thức trong quá trình tác giả theo học tại Trường. Cảm ơn toàn thể cán bộ, nhân viên Trường đã tạo điều kiện thuận lợi nhất cho tác giả trong thời gian học tập và nghiên cứu nhằm hoàn thành chương trình Cao học.

Tác giả Luận văn xin bày tỏ tình cảm trân trọng, sự cảm ơn chân thành, sâu sắc tới **PGS.TS. Trần Văn Điền** vì sự tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tác giả trong quá trình thực hiện luận văn.

Xin chân thành cảm ơn Thường trực UBND huyện, các cơ quan chuyên môn thuộc UBND huyện Ngân Sơn, đồng nghiệp của cơ quan công tác đã tạo điều kiện để tác giả theo học chương trình đào tạo thạc sĩ và hoàn thành bản luận văn được thuận lợi.

Cảm ơn gia đình, những người bạn đã cùng đồng hành, hỗ trợ, giúp đỡ tác giả trong suốt quá trình học tập và hoàn thiện bản luận văn này.

Sau cùng, xin được cảm ơn các Thầy, Cô trong Hội đồng bảo vệ và kính mong nhận được sự quan tâm, nhận xét của các Thầy, Cô để tác giả có điều kiện hoàn thiện tốt hơn những nội dung của luận văn nhằm đạt được tính hiệu quả, hữu ích khi áp dụng vào trong thực tiễn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 3 năm 2019

Tác giả

Nông Văn Hoạt

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vi
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài nghiên cứu	2
3. Đối tượng nghiên cứu.....	3
4. Phạm vi nghiên cứu.....	3
5. Những đóng góp mới của luận văn.....	3
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	4
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài	4
1.1.1. Khái niệm nghèo	4
1.1.2. Chuẩn mực xác định nghèo đói.....	8
1.2. Nghèo đa chiều.....	13
1.2.1. Khái niệm nghèo đa chiều.....	13
1.2.2. Chỉ số nghèo đa chiều	13
1.3. Các nguyên nhân dẫn đến nghèo.....	16
1.4. Cơ sở thực tiễn	17
1.4.1. Các bài học về giảm nghèo trên thế giới và Việt Nam.....	17
1.4.2. Đặc điểm tình trạng nghèo đói của nước ta	21
1.4.3. Bài học kinh nghiệm giảm nghèo bền vững cho huyện Ngân Sơn, tỉnh Bắc Kạn.....	22
1.4.4. Các nghiên cứu có liên quan	24

Chương 2: ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN

CỨU	26
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	26
2.1.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế - xã hội huyện Ngân Sơn.....	26
2.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội	27
2.2. Nội dung nghiên cứu	33
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	33
2.3.1. Phương pháp chọn điểm và thu thập tài liệu.....	33
2.3.2. Phương pháp phân tích.....	34
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	35
2.4.1. Nhóm chỉ tiêu phản ánh các nguồn lực và phát triển kinh tế.....	35
2.4.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh thực trạng nghèo đa chiều.....	35
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	36
3.1. Thực trạng nghèo tại huyện Ngân Sơn và các giải pháp giảm nghèo đã thực hiện tại huyện Ngân Sơn	36
3.1.1. Thực trạng nghèo tại huyện Ngân Sơn - Bắc Cạn giai đoạn 2016 - 2018.....	36
3.1.2. Phân tích các nguyên nhân dẫn đến nghèo trên địa bàn nghiên cứu	42
3.2. Phân tích các nguyên nhân ảnh hưởng tới giảm nghèo bền vững tại địa bàn nghiên cứu	47
3.2.1. Nguyên nhân khách quan	47
3.2.2. Nguyên nhân chủ quan.....	48
3.2.3. Nguyên nhân cụ thể đối với các dịch vụ xã hội cơ bản bị thiếu hụt.....	51
3.3. Định hướng, mục tiêu và giải pháp giảm nghèo bền vững cho đồng bào các dân tộc thiểu số tại huyện Ngân Sơn.....	53
3.3.1. Định hướng giảm nghèo bền vững cho đồng bào các dân tộc thiểu số tại huyện Ngân Sơn	53

3.3.2. Mục tiêu giảm nghèo bền vững cho đồng bào các dân tộc thiểu số tại huyện Ngân Sơn	57
3.3.3. Một số giải pháp giảm nghèo bền vững cho đồng bào dân tộc thiểu số tại Huyện Ngân Sơn, tỉnh Bắc Kạn	58
KẾT LUẬN, KIẾN NGHỊ	64
1. Kết luận	64
2. Kiến nghị	65
TÀI LIỆU THAM KHẢO	66
PHỤ LỤC	70

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Quy định về chuẩn nghèo đói (theo tiêu chuẩn quốc gia).....	10
Bảng 1.2. Bảng chỉ số nghèo đa chiều	14
Bảng 2.1. Hiện trạng sử dụng đất năm 2017 huyện Ngân Sơn.....	32
Bảng 3.1. Kết quả giảm nghèo huyện Ngân Sơn, tỉnh Bắc Kạn.....	36
Bảng 3.2. Diễn biến hộ nghèo, cận nghèo do thu thập và do thiếu hụt các dịch vụ cơ bản huyện Ngân Sơn	38
Bảng 3.3: Phân tích hộ nghèo theo mức thiếu hụt các dịch vụ xã hội cơ bản	39
Bảng 3.4. Hộ nghèo theo thành phần dân tộc huyện Ngân Sơn	40
Bảng 3.5. Thực trạng nghèo tại địa bàn nghiên cứu giai đoạn 2016 - 2018...	42
Bảng 3.6: Tình hình chung của nhóm hộ điều tra.....	43
Bảng 3.7. Mức độ thiếu hụt các dịch vụ xã hội cơ bản của các hộ điều tra....	44
Bảng 3.8. Nguyên nhân đói nghèo của hộ điều tra năm 2018	45
Bảng 3.9. Bảng trình độ văn hóa của chủ hộ năm 2018	48
Bảng 3.10. Bảng Quy mô hộ gia đình.....	49

DANH MỤC CÁC HÌNH

Biểu đồ 3.1. Tỷ lệ nghèo huyện Ngân Sơn - Bắc Kạn năm 2016 - 2018	37
Biểu đồ 3.2. Tỷ lệ nghèo theo thành phần dân tộc huyện Ngân Sơn năm 2018....	41
Biểu đồ 3.3. Kết quả giảm nghèo của huyện Ngân Sơn và 3 xã nghiên cứu.....	43

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

Luận văn với tên đề tài nghiên cứu ***“Giải pháp giảm nghèo bền vững cho huyện Ngân Sơn, tỉnh Bắc Kạn”***.

Mục đích nhằm đánh giá thực trạng nghèo của người dân trên địa bàn nghiên cứu, trong đó tập trung xác định những nguyên nhân, những yếu tố ảnh hưởng đến công tác giảm nghèo của địa bàn, từ đó đề xuất một số giải pháp có tính khả thi cho việc giảm nghèo bền vững cho huyện Ngân Sơn.

Phương pháp nghiên cứu: Phương pháp chọn điểm và thu thập tài liệu, chọn điểm và mẫu nghiên cứu; Phương pháp phân tích chọn các xã nghiên cứu đại diện đầy đủ các đặc điểm về điều kiện địa hình, kinh tế, xã hội, văn hoá trên địa bàn huyện. Huyện gồm các xã có thể chia thành 3 vùng khác nhau về điều kiện địa hình, trình độ phát triển của huyện. Đại diện 3 xã đó là (Lãng Ngâm, Nà Phặc, Trung Hòa)

Chọn 120 hộ gia đình là các hộ nghèo và cận nghèo tại 3 xã trên theo phương thức chọn mẫu ngẫu nhiên phân tầng để thực hiện điều tra. Phân nhóm hộ thành nhóm hộ nghèo, hộ cận nghèo theo chuẩn nghèo giai đoạn 2016 - 2020, trong đó lựa chọn số hộ nghèo là 90 hộ, hộ cận nghèo là 30 hộ để tiến hành điều tra. Nội dung khảo sát là đánh giá các chỉ tiêu nghèo theo tiêu chí nghèo đa chiều trên địa bàn.

Trên cơ sở các thông tin, số liệu thu thập được tiến hành hệ thống hóa và tổng hợp phân chia theo các nội dung, các chỉ tiêu được phân tích và trình bày dưới dạng các bảng, biểu đồ phù hợp, việc phân tích thông qua việc sử dụng các công cụ và kỹ thuật tính toán như: Phần mềm Microsoft Excel để xử lý số liệu theo những nội dung đã được xác định.

Kết quả nghiên cứu: Nghiên cứu chỉ ra các thực trạng nghèo tại huyện Ngân Sơn - Bắc Kạn giai đoạn 2016 - 2018

Theo kết quả rà soát hộ nghèo, cận nghèo theo chuẩn nghèo đa chiều áp dụng cho giai đoạn 2016-2020, đầu năm 2016, huyện Ngân Sơn có 3.651 hộ